

Universitätsbibliothek Wuppertal

Lukianu Hapanta

Zwinger, Jakob

Basileæ, [1619]

Praefatio, seu Hercules Gallicus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1415](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1415)

ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ, Η ΠΡΑΕΡΑΤΙΟ, ΣΕΥ
 Ηρακλῆς, Hercules Gallicus.

Erasino Roterodamo interprete.

ARGUMENTVM.

PRæfatio est eiusdem rationis, cuius & superior, nisi quoddam quantum ad argumentum atinet, rationem & causam hic reddit, cur natu iam grandior adhuc ineloquentiæ exercitatione versetur: studium atq; a tatem suam exemplo eo defendens, & ut ipse ait, etiam consolans, quo apud Gallos ipsa eloquentia depingitur, nimirū Herculis, eiusdemq; iam senioris imagine. Fingit autem imaginem seu typum eum à sacerdote quodam Gallorum, quales ea a tate Druidæ fuisse perhibentur, explicatam, & singulorum picturæ eius membrorum rationem sibi traditam esse etiam Homeri atq; aliorum poetarum locis, utpote à perito Græcarum literarum additæ. De quibus in ipso orationis contextu ac serie videri satius est, quàm hic pluribus immorari.

Ου Ηρακλῆα
 οἱ Κελτί Ου-
 μαρ ὀνομάσ-
 σι φωνῆ τῆς ἰπτι-

χαιέω, τὸ δ' ἄλθ' ἔθ' ὄν, πᾶν
 ἀπόκοτον γράφουσι. γέγρα-
 ῖται αὐτῆς ἰς τὸ ἱσθαδον, ἀ-
 ναφαλαντίας, ποτιδὸς ἀνε-
 βῆς, ὄσας ποιωὶ τῶν πρὶ ἡμῶν,
 εὐσὸς τὸ δέσμα, καὶ ὄσαν.
 κευμῆς ἰς τὸ μιλάνταδον,
 οἶοι ἄσιν οἱ ταλαπλοροὶ γέ-
 ροντες. μάλλον δὲ Χαλρωνα,
 ἢ ἱσθαδον τινὰ τῶν ἰποτῆ-
 τῶν.

Erculē, a Galli
 lingua gentis
 vernacula Og-
 mium: vocant.

Porro deū ipsum noua quadam atque inusitata figura depingunt. Decrepitū est apud illos, recaluafter; reliquis capillis, si qui reliq; sunt, planè canis: cute rugosa, & in aterrimū exusta colorem, cuiusmodi sunt nauæ isti senes. Charontem potiū aut Iapetum quempiam ex his

πρῖον καὶ πάντα μέγαν, ἢ
 Ηρακλῆα ἄνα ἄρ ἀκοσάσας.
 ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὄν, ἔχει ὁμοίως
 τὴν σκευὴν τῆς Ηρακλῆος, καὶ τὸ
 τὴν διωθέειν ἐν ἡπείῳ τὴν τῆς
 λιοντός, καὶ τὸ ῥόπαλον ἐχθρῶν
 τῆς δειξίᾳ, καὶ τὸ χάρων τῆς πύργῳ,
 καὶ τὸ τόξον ἐν τῆς ταμύρου ἢ ἀει
 σιρὰ πρὸ δεικνύσας, καὶ ὅλων, Ηρα
 κλῆος δὲ ταῦτα ἔχει ὡς ἂν οὐκ
 ἐστὶν ὄν τῆς Ἐπιλωίου θεῶν τοῖ
 αὐτὰ πρῶτον τὸς Κελτῶς,
 ἐν τὴν μορφῆν τὴν τῆς Ηρακλῆ
 ος, ἀνωμοίως αὐτῆς τῆς τοιαύ
 τῳ γράφῃ ὅτι τὴν χάρων ποτε
 αὐτῆς ἐπῆλθε, λέειν ἐλαύνων, ὅ
 ποτε τὰς Γηρόνους ἀγέλας σι
 τῆς, καὶ ἰδραμὲ τὰ ποικίλα τῆς
 πρῖον γῶν. καὶ τοῖς τοῖς πα
 ραδοξοτάτω ἐδὲπω ἔφω τῆς
 ἀκόνοσ. ὅ τῆς δὲ γέρον Ηρα
 κλῆος ἐκείνος ἀνθρώπων παμ
 πολυτὴ πλῆθος ἐκιδ, καὶ ὄτων
 ἀπαντὰς δεικνύσας. ἀσμετὰ δὲ
 ὄν, οἱ σερὰ δὲ πλά, χυ
 σὶ καὶ ἀκίτρον ἢ γασμύσαι,
 ὁμοίως

id quod erat in imagine maximè nouum atque mirandum.
 siquidem Hercules ille senex, ingentem admodum homi
 num multitudinem irabit, omnibus ab aure reuinctis: por
 τὸ vincula sum^b catenula tenues, auro electrὸve confectæ,

Et 4 pulcherr

his qui apud inferos versan
 tur, diceres. In summa, quid
 uis potius quàm Herculem
 esse conijceres ex imagine.
 Atque tali specie quum sit,
 tamen Herculis ornatum
 gerit, ut qui tum leonis
 exuuium indutus sit, tum
 clauam dexterâ teneat, tum
 pharetram humeris aptas
 tam portet, tum arcum ten
 sum læua prætendat: deni
 que modis omnibus Hercu
 les est. Hæc equidem arbi
 trabar in Græcætorum
 deorum contumeliam per
 peram facere Gallos, quum
 eum eiusmodi fingerent effi
 gie: quo nimirum illum talia
 bus picturis uiscerentur:
 quòd olim in regionem ipso
 rum incurfasset pradas a
 gens, id temporis, quum Ge
 rtyonis armenta vestigans,
 Occidentalium gèium ple
 rasque regiones peruasita
 ret. At nondum etiam dixi

ὄρμος ἐικῆα τοῖς κακίστοις,
 καὶ ὄμωσ ἀφ' ἑταῶν ἀδυνάτων
 ἀγρόφοι, οὔτε φρασμὸν βου-
 λούνοσι, δλωάφοι ἀφ' ὀμω-
 ρῶσ, οὔτε ὄλος ἀντὶ τῆν ἄνοιαν, ἢ
 τοῖς ποσὶν ἀντὶ τῆν ἄνοιαν, πῶσ
 τὸ ἐναντίον τῆσ ἀγαθῆσ ἐξυ-
 πηάζοντοσ, ἀλλὰ φασδοὶ ἐ-
 ποικτα, καὶ χερυθδοσ, καὶ τὸν
 ἀροῦτα ἐπαρῆντοσ, ἐπὶ τὸν ὄμω-
 νοὶ ἀπαντοσ, καὶ ὅσ φθονα-
 ἰθελδοσ τ' ἀρισμὸν ἐπιχαλῶν.
 Τησ, τοιότοσ ἀχθῶν ὀμωρῶσ,
 εἰλυθῆντοσ ὁ ἴσ πάντων ἀ-
 τῶν ἀταδῶν ἐν αἰ μοι ἐδοξεν,
 ἐν ὀνύσοσ ἢ τὸ ἀπῶρ' ὅσ
 ἐχον ὁ φορράφοσ, ὄθην ἐξάψ-
 τῶσ ἀφῶσ τὸσ τῶν ἀρισμῶν
 ἀρχῶσ, ἀτι τ' ἀξίῶσ μὴ ἦδη
 τὸ ῥόπαδοσ, τ' λαῶσ δὲ τὸ τὸ-
 ξον ἐχόσοσ, τρυπῆθεσ τ' ὀνοῦ
 τῶν γλῶσσῶν ἀκρῶν, ἐξ ἐκεί-
 νησ ἐκρομῆσοσ αὐτῶσ ἰποῖσοσ,
 ἢ ἐπὶ σπῆλαισ γῆ εἰσ τὸσ ἀρο-
 μῆσοσ μῆδῶν. τῶντ' ἐγὼ μὴ
 ἐπὶ πομὸν εἰσῆκτοσ ὄρῶν ἢ θαυ-
 μάσομ, ἢ ἀκρῶν ἢ ἀγαυαῦτ'
 Κληῖδοσ δὲ τῆσ πῆσοσ, οὐκ ἀ-
 παῖδοσ

pulcherrimis istis monilibus
 adsimiles. Atqui quum vino
 culis usque adeo fragilib. du-
 cantur, tamen neq. de fugien-
 do cogitant, quum alioqui
 commode possunt, neq. pro-
 fus obmuntur, aut pedibus
 aduersus irahentem obten-
 dunt, sese resupinates: verum
 aliores ac leti sequuntur, dus-
 centem admirantes, pluro se-
 stinantes omnes, & laxatis
 funiculis etiam anteuertere
 studentes, perinde quasi gras-
 uiter lauri si soluerentur
 vinculis. Ne illud quidem
 pigebit referre, quod mi-
 hi videbatur omnium abs-
 surdissim. etenim quum
 non inueniret pictor vnde
 catenularum summas ansas
 neceret, videlicet dextera
 iam clauam, laua arcum
 tenente, summam Dei lim-
 quam perterebrauit, atque
 ex hac religatis catenulis
 eos trahi fecit. Ipse nimirum
 ad eos qui ducebantur,
 vultum & oculos conuer-
 tebat arridens. Hæc ego quum
 diutiùs existens essem contē-
 platus, admirans, hæsitans, indignans: Gallus quispiam, qui
 propius

παύσασθε τὰ ἡμίτερα, ὡς
 ἔλεξον, ἀνεβῶς Ἐλλάδα
 φωνῆ ἀειάς, ἐπόλεον,
 οἶμαι, τὰ ἐπιχάρα· ἐγὼ βί,
 ἔργη, ὃ ξέρε, νύσσῃς γρά-
 φῆς τὸ ἀνιγμα· πάνυ ἦδ'
 παραπομπῶ ἕστασ' ἀπὸς
 ἀντῶ. τὸν λόγον ἡμῶς
 οἱ Κέλται, οὐχ, ὡσπερ ἡμῶς
 οἱ Ἑλλῶν, Ἑρμῶν οἰ-
 μεθα εἶν', ἀπὸ Ἡρακλῆ ἀ-
 τὸν ἀνάλοπον, ὅτι παραπο-
 λὺ τοῦ Ἑρμοῦ ἰσχυρότερον
 εἶναι. ἀλλ' ἄλλοι ἠποποι-
 τα, μὴ ρωμάσσης μόνον
 ἦδ' ὁ λόγος ἐν γύρα φησὶ
 ἐντελέῃ ἐπιδένουσα τῶν
 ἀκμῶν, ἀλλ' ἄλλοι ἡμῶν
 οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ὅτι
 αἱ μὲν τῶν ἰπλοτέρων φρέ-
 νων ἡρέθονται, τὸ δ' ἄλλο
 φασὶ ἔχει τὴν δύναμιν τῶν νέων
 σφῶτερον. οὕτω γὰρ βί-
 ασι τοῦ Νέστορος ἡμῶν ἀ-
 πορρῆ καὶ τῆς γλώττης τὸ μέλι,
 καὶ οἱ ἀγορηταὶ τῶν Τρώων
 τῶν

propius adstabat, nostratum
 literarum non indo-
 ctus (id quod declaravit,
 quum Græcicam linguam
 absolute sonaret, philosophus
 opinor, ex eo genere
 Philosophorum quod apud
 illos esse fertur) Ego ti-
 bi, hospes, inquit, picturæ
 istius ænigma explicabo:
 nam vidēre vehementer ad-
 eam attonitus, ac stupefa-
 ctus. Orationem nos Galli
 nequaquam arbitramur esse
 Mercurium, quemadmo-
 dum vos Græci: verum
 Herculi illam tribuimus,
 propterea quod hic Mercurio
 longè robustior exiit.
 nam quod senex fingitur,
 nihil est quod mirere.
 Siquidem una facundia cōsuevit
 in senectâ demum ab-
 solutum vigorem ostendere.
 si modò verum vestri dicunt
 poeta,

Obduci iuuenem densa
 caligine pectus:

Contra senectam posse quiddam dicere, Rudi iuuenta
 melius ac præclarus. Hinc videlicet apud vos Nestoris
 lingua melle profluit, Troianorum concionatores

Et 5 liriōssam

πλὴ ὄπα πλὴ λείδων ἀφ' ἱ-
 στρῶν, ἀναρῶ τινα λέξια ἢ ἡ-
 λῆται, εἴ γε μὲν ἡμῶν, τὰ ἄν-
 θυ. ὡς εἴ τ' ὄταρ ἰνδιδόμε-
 νος τὸς ἀνδράποτος πρὸς πλὴ
 γλῶτταν ὃ γέρωρ οὖτος Ἡρα-
 κλῆς, ὃ λόγος ἔλκει, μὴ δὲ τ' το
 θαυμάσιος, εἰδὸς πλὴ τ' ὄταρ
 καὶ γλῶττης συνηθῆσαν, ὅδ' ὕ-
 βρις εἰς αὐτῶν, εἰ τῶν τε τρυπτικῶν
 τοῦ μὲν ἡμῶν γῶν, ἔφη, ἢ ἡ-
 μῶν τινῶν ἰαμβέων, παρ
 ἡμῶν μαθῶν. Τοῖς ἢ ἡλίοις
 ἐξ ἄκρας ἢ γλῶττα πᾶσιρ δει-
 τρυπτικῶν. τὸ δ' ὄλορ, καὶ
 αὐτῶν ἡμῶν τ' Ἡρακλῆα λόγῳ τὰ
 πάντα ἡγόμεθα ἐξ ἡράσααθ,
 ὄφωρ γυρόμεθον, ἢ παθοῖ τὰ
 πλῆτα βιάσααθαι. καὶ τὰ γε
 βέλη αὐτῶν, οἱ λόγοι ἡσῖρ, οἰ-
 μῶν, ὄξαι καὶ ἔντοχοι καὶ τα-
 χῆς, ἢ τὰς ψυχὰς τι πᾶσιν
 τῶν ἢ ῥόφωτα γῶν τὰ ἔπη καὶ
 ὄμῶν φᾶτι εἶν. ὄσαῦτα ἡδὲ
 ὄκιντοῖς, ἡμοῖ δὲ, λῶνινα πᾶ-
 ρι τῶν δειῦρο παρὸς τῶν
 ἰσοπόμω πρὸς ἡμῶν, εἰ
 βι subegisse. Iam tela illius nimirum rationes sunt acutæ,
 misiles, citæ, atque animam sauciantes: unde pennigera dicta
 vos quoq; nominatis. Hastenus Gallus. Ac mihi quidem quæ
 huc me conferens mecum inter eundum perpenderem, num
 decorum

lirisam edunt, videlicet
 floridam quandam vocem:
 nam liria, si satis commemi-
 ni, flores appellantur. Pro-
 inde quod ab auribus vin-
 ctos ad linguam trahit se-
 nex hic Hercules, qui non
 aliud quàm ipse est sermo,
 ne id quidem debes admi-
 rari, qui quidem non igno-
 res linguæ cum auribus esse
 cognationem. Neque verò
 ad contumeliam illius il-
 lud pertinet, quod ea percu-
 sa est. nam memini, inquit,
 et Iambicos quosdam vers-
 ficulos e comædijs apud vos
 discere:

Siquidè viris loquacibus

Extrema lingua perfora-
ta est omnibus.

Quin de eodem hæc in sum-
 ma habemus opinionem, ut
 quicquid egit, id oratione
 facundiâq; confecisse pute-
 mus: utpote virum sapietem,
 ac persuadendo p'eraque si-

decorum

μοι καθ' ἑξῆς, τηλικῶς ὄν-
 τι, ἢ πάλαι τ' ἐνδείξωρ πε-
 παυμένη; αὐθις ἐπὶ ἑμαυτ'
 ψῆφον διδόνου ἑστέως δι-
 κασῶς κατὰ καρδὴν ἐπὶ ἄνδρα
 ἀναμνησθῆναι τῆς ἀνόνθ'.
 τίως μὲν γὰρ ἐδέξασθαι, μὴ τι
 ἑμῶν δόξασθαι κομιδῆ μα-
 ρακιάδην ταῦτα ποιεῖν, ἢ παρ'
 ἀλικίαν νεανιότητι, ἡγὰρ τίς
 Ομηεὺς νεανίσθ' ἐπιπύ-
 ζα μοι ἐπὶ τὰ Σὺ δὲ βίη
 ἀλυτα. καὶ Χαλιπὸν γῆρας
 κατέληφές σε; Ἡπιδανὸς δὲ
 ἦν δὲ θέρπασον, βραδέως δὲ
 βίη ποιεῖς τὸς πόδας τὸτο
 ἐπισκώπασον. ἀμ' ὅταν ἀνα-
 μνησθῶ τὴν γέροντ' ἱκάνθ'
 Ἡρακλῆα, πάντα ποιεῖν προά-
 γομαι ἢ ἐκ αὐτῶν, ἡ αὐτὰ
 ἑλμῶν, ὑλικιότης δὲ μὴ ἀκό-
 νθ', ὡς ἰσχύς μὲν καὶ τάχθ'
 καὶ ἡλικίθ', καὶ ὁ σώματθ'
 ἐξ αὐτῶν, χαρῆτω, καὶ ὁ ἴσως
 ὁ σὸς, ὅττις ποιητὰ, εἰσίδῃ
 με, ἡποτόμορον γυμνασθῶν, ἡ ἡλικί-
 εἰς ἡλικίαν, εἰ βέλτεται, πῆρ ἡ-
 γων, ἢ ἀνταῖς παραπύρεθω,
 ριτῆς, forma, ἢ si qua sunt alia corporis bona, valeant, cum
 his tuis, ὅττις vates, Cupido, vbi memento subcano videris,
 euro ruilantibus aliis, si videbitur, vel aquilas prateruolae,

decorum iam esset, ut iam
 grandis natu, qui quiam pridē
 ab his doctrina certaminib' o
 memet abdicassē, rursūm
 me iam multorū iudiciū cala-
 culis exponerem iudicandū,
 in tempore subijē animum
 meum eius picturæ recorda-
 tio. nam antehac verebar ne
 cui vestrum viderer hæc ad-
 modū pueriliter agere, quas
 siquē prater ætatem iuvena-
 ri. Promde ne quis Homer
 cus adolescentulus illud mi-
 hi impingeret dicens:

Aetas iam perijet tua,
 tum illud:

Ac te corripuit cariosa
 senecta minister

Invalidusq; tibi, es segne
 tardiq; caballi:

videlicet eo scommate pedes
 meos notans. Verūm quoties
 senex ille Hercules recurrit
 animo, ad quiduis adducor
 ut faciam: neq; me pudet hæc
 audere, quum sim ipsi æqua-
 lis imagini. Itaq; robur, cele-
 ritas, forma, ἢ si qua sunt alia corporis bona, valeant, cum
 his tuis, ὅττις vates, Cupido, vbi memento subcano videris,
 euro ruilantibus aliis, si videbitur, vel aquilas prateruolae,

καὶ ὁ Ἴπποκλέδης ἔφρουτιῦ:
 ἔω λό, φθ, νῦν ἄρ μαλιστα ἀ-
 νηθᾶρ καὶ ἀνθῆν, καὶ ἀμμά-
 ζαρ λαθ' ἄραρ ἔη, καὶ ἔλκερ
 τῶν ἄτορ, ὅσος ἄρ πλείους
 δαύηται, καὶ τοξόταρ πολ-
 λάκισ, ὡς οὐδὲρ γὰρ δέσ, μὴ
 ἐρωθῆς λάθοι ὁ ζωρυτὸς αὐ-
 τῷ. ὄρατ' ὅπως παραμυθού-
 μα τῷ ἡλικίαν, καὶ τὸ γῆ-
 ρας τὸ ἱμαυτῷ. καὶ δὲ τῷ
 τὸ ἰτόλαγ, πάλα υφρωθῆ-
 κημῆτορ τὸ ἀκρίτορ λατα-
 σπάσας, καὶ ἐκ τῶν ἰόντων
 ἱπισκώσας, αὐδὸς ἀφῆναι
 ἐς μέτωρ τὸ ἀέλαγ. ἔη δ'
 ὦ θεοὶ καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἴας
 πεινῶσα δειξιά, ὡς νῦν γὰρ μά-
 λιστα πηκισίον τε καὶ ἰδ-
 ῶν, καὶ ἱταύρου ἀνέμους δειό-
 μεθα, ἵνα ἢ ἀξιοὶ φανοίμη-
 θα, καὶ ἡμῖν τὸ Ομηκεῖον ἱ-
 κᾶνο ἱποθέλξυται τις,

Οἷλῳ ἐκ βάλτων ὁ γέρον
 ἱπποκλέδης φάσκει.

Quos profert senior pannis è vilibus armos.

neq; laborabit Hippocleides, imò nunc vel maximè tepestium fuerit facundia repubescere, florere, vigere, & quàm licei plurimos ab auribus ducere, ac sapius arcu ferire: quandoquidem periculum non est, ne quando quis præter spem pharetram inanem reperiat. Vides quibus modis ætatem meam, meamq; senectutem ipse consoler, animemq; adeò ut non sim verius nauim iam olim in terram subductam, denuò reuellerè, suisq; instructam armis medium in pelagus demittere. Contingant aurtè à vobis, ò dij, afflatus secundi, quando nunc vel maximè præsentè bono atque amico vento nobis est opus: quo si digni modò videbimur, in nos quoq; dicat ali quis Homericum illud:

GILBER-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a HERCVLEM.] Celta Herculem, Ogmion ab illis dictū, eloquentia ac prudentia Deum existimabant: itaque effigiem colebant, senem pene decrepitum, caluim, paucis capillis, coloratum, fuscū ve & rugosum; quales videlicet seniores nauis marini: tonina pelle indutum, rhopalon, id est, claua dextra sinistra arcum tenentem, pharetra ex humeris dependente, castrensis verò ex auro & electro admodum tenuibus, lingua suae extremitate perforata inseris, maximam hominum multitudinem non inuicem, sed sponte sequentem, auribus alligatis trahentem. Huiusmodi verò Herculis statua, miro artificio sculpta Romae conspicitur in turri quadam, quae à templo D. Ludouici non procul distat. Atque eadem ferè est, quae depicta cernitur statim in principio quorundam librorum, excusorum ab Andrea Crasandro Basiliensi. Haec nobis significat. Herculem virtute & consilio praestantem dissipatos Celas unum in locum congregasse, eosq; ex ferocitate quadam ad iustitiam atque mansuetudinem transfuisse, & inuento diuino, & humano iure manibus obsessisse. **b Catenula.]** Herculem Ogmium eundem cum Mercurio existimant religio Druidarum, & Aegyptiorum schola. Mercurij catena meminit Eunapius Sardinianus: Hercules sua catena auribus hominum inserta, eos circumducebat. **V**torque inuidia eloquentia fuerunt, & lingua lenocinio auditores quocunq; rapere & traducere potuerunt. **c Philosophus ex eo genere.]** Praeter Druidas fuerunt etiam in Gallia Bardis, fuerunt & vates sine vates, ita Strabo lib. 4. appellare videtur eos, qui à Marcellino libr. 15. Eubages, à Diogene Laërtio, quidam à Diodoro Saronide dicuntur. Ex quo genere philosophorum fuisse verisimile est eum quem Lucianus hic picturæ sibi enigma explicasse sinit. Ex Ausonio colligimus, fuisse in Gallia diueras Druidarum familias, eorumq; nomen etiam sub Christianis imperatoribus celebre admodum fuisse. Sanè Plinius scribit, Tiberij principatum sustulisse Druidas Gallorum, & id genus vatum medicorumq; Suetonius etiam, Druidarum religionem apud Gallos dira immanitatis & tantum ciuibus sub Augu-

Sub Augusto interdictam penitus Claudium aboleuisse auctores est d Nestoris lingua melle profluit.] Cic. de Sen. Et. V. d. d. r. s. n. e, ut apud Hom. sepiſſimè Nestor de virtutibus suis prædicet: tertiam enim iam ætatem hominum vivebat: nec erat ei verendum ne vera de se prædicans, nimis videretur aut insolens aut loquax. Etenim, ut ait Homerus, ex eius lingua melle dulcior fluebat oratio, &c. de Nestore Hom. Iliad. α β. e Neque laborabat Hippoclidēs.] Hoc adagio quoque usus est in apologia Pro mercede conductis. f. Homericum illud.] Ex Odyſſea σ. de Vlyſſe certaturo cum Iro. Id Lucianus torquet ad senem ingenio faciundiaq; præcellentem.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΛΕΚ
ΤΡΟΣ ΚΥΓΝΟΥ.

DE ELECTRO,
sive Cygnis.

Vincentio Obsopæo interprete.

ARGUMENTVM.

ET hæc superioribus consimilis præfatio est, in qua seipsum ac scripta sua extenuat, adhibita similitudine fabulæ eius quæ de electro & Phaëthonte, ac cygnis Eridani à poetis traditur: quam ut fictam ac falsam præsens experientia ostendit, ita se vereri quoque ait, ne conceptam de se opinionem, auditorum præsentia imminuat, ac falsam coarguat. Commendat tamen intellim eo nomine orationem suam, quòd simplex sit, & minimè cygnis illis Padanis ac fabulosis, quod ad canoritatem ipectet, similis: neque etiam illorum fucatis scriptis, qui dum electram atque aurum & speciosa omnia affectant, Eridanum istum ac cygnos poeticos vanitate ac fumo longè excedant.

Ἡλέκτρος

Αἰκτορου ἠρωτι
 καὶ ὑμῶν δι-
 λασθὲ ὁ μῦθος
 πλεονεξ, αἰ-
 γαρτος ἐπι τῷ Ἡελανῷ ποταμῷ
 μὲν δονρὺν αὐτῷ, θρυλῶσας
 τῶν Φαίθοντα καὶ ἀδελφῆς γα-
 εῖν τὰς αἰγέρους ἐνάνας τῷ Φαί-
 θοντι. ἄτα ὁ δυρομίνας τὸ
 μέραιον, ἀμαγλώα ἐς τὰ
 δυνρῶ, καὶ ἀρσάλαρ ἐπι αὐ-
 τῶν διακρυον, δῖθρ τὴν ἡλικ-
 ηον. τοιαῦτα ἦν ἀμίλα καὶ
 πῶτος ἀκῶν τῶν ποιητῶν ἀ-
 δόντων, ἡλιπρον. εἰ ποτι γα-
 νίμω ἐπι τῷ Ἡελανῷ, ὑς
 πῶδων μίαν τῷ αἰγέρων, ἐκ-
 πῆτα ἔς τὸ πεκόλιον, ἰπο-
 δειθρ τῶν διακρυων ὀλίγα,
 ἐκ ἡλικρον ἐχοιμι. καὶ δὴ ἴς
 πῶ ποτῆ κατ' ἄλλο μέρ τοι-
 ῆσι, ἡκρον δ' ὄμως ἐς τὰ χω-
 ῖα ἐκῶνα καὶ ἐλα ἦν ἀναπῆρ
 κατὰ τῷ Ἡελανῷ, ὅτ' αἰγέρ-
 ος ἄδου, πάνυ πρισκοπῶν, ὅς
 τῷ ἡλικρον. ἀκ' ἐξ τῶνομα
 τῷ Φαίθοντι ἡδισαρ οἱ ἐπι-
 χῶοι. ἀνασητῶν τῷ γῶν ἐμῷ,
 αὐ ποπulos vidī, αὐ electrū conspexi, sed Phaëchontis
 nomen ne notum quidem erat incolis. Exquirente tandem me,

Vam super ele-
 ctro poeta com-
 menti sunt fabu-
 lā, ea eo no-
 bis plane persuasis fidē fecit,
 esse scilicet in ripis Eridani
 populos, quæ lachrymantē
 illud destillarēt, Phaëchontē
 lagentes, easdemq; Phaëthō-
 tis sorores fuisse populos: dem-
 inde iuuenis casum luctu
 prosequētes, in arbores fuisse
 commutatas, atq; etiamnum
 è lachrymis illarum electrū
 distuere. Hæc inquit cū poë-
 tes canentes audissem, in spē
 veniebā, ut si quando ad Eri-
 dani littora delatus essem,
 vnā accedens ex arboribus ac
 recluso sinu et cortice, non-
 nullas me suscepturū lachry-
 mas, ut ego quoq; electrū pos-
 siderē. Et sanè nō multā antiē
 alterius negocij conficiendī
 gratia ea in loca iter habens
 deueni, et erat mihi com-
 modum traiciendus Erida-
 nus: neq; tamen cū diligen-
 ter omnia loca circumcirca oculis obissem atq; perlustrassem,
 atq; inter-

καὶ ἠπαυθανομένης, πότε δὲ
 ἐπὶ τὰς ἀγέρας ἀφίξιόμεθα,
 τὰς τὸ ἠλιεργον ἐνδιόσασαι·
 γίλωρ οἱ ναῦτα, καὶ ἡξίον ἄ-
 φεικτονόταρον, ὃ, τι καὶ θέ-
 λοιμι. ἡγὰρ τὸν μύθοιον διη-
 γέμευ αὐτοῖς, Φαίθοντα γνέ-
 θαι ἡλίου παῖδα, καὶ ἴσως ἡλι-
 κίαν ἐλθούσαν, αὐτῶσα παρὰ τὸ
 πατρὸς, ἐλάσσει τὸ ἄρμα, ὡς
 ποιήσεται καὶ αὐτὸς, μίαν ἡμέ-
 ραν τὴν ἄδνα. τὴν ἀπὸ δὲ ἐκ-
 διφραθούσα, καὶ τὰς ἀδελ-
 φὰς αὐτῶ πρὸς ἑαυτῶν ἐνταῦ-
 θά περ, ἐφω, ἡμῶν, ἵνα
 περ καὶ ἡατίπῶν ἐπὶ τῷ
 Ἠελανῶ, ἀγέρας γνέσασαι,
 καὶ δακρύων ἐπ' αὐτῶ τὸ ἡ-
 λιεργον. τίς ταῦτά σοι, ἔ-
 φασον, διηγήτο ἅπα-
 τῶν, καὶ ψωδολόγῳ ἄνθρω-
 πῶ, ἡμῶς δὲ οὐτὲν ἰσίοχον
 τίνα ἐκτίλλοντα ἔδομεν, οὐς
 τε τὰς ἀγέρας, ἀς φῆς,
 ἔχομεν. εἰ δὲ ἴσῳ τι τοιοῦ-
 τον, οἷα ἡμῶς ἀνοῖν ὀδολοῖν
 ἐννα ἐπέλεν ἄν, ἡ ἔλκεν
 τὰ πλοῖα πῆς ἰναυτίον τὸ
 nouimus, neque penes nos sunt, quas tu iactas, populi. Quod
 si quid eiusmodi apud nos esset, num putas^b duorum obolorū
 gratia nos ita laboriosè remigaturos, aut nauigia aduersus
 fluminis

atque interrogante, Quando
 verò ad populos electrum
 de se præbentes deueniemus?
 riserunt nauitæ, atque manife-
 stius si quid vellem iuebant
 proloqui. Et ego illis fabus
 lam ordine percensui: Phæ-
 thonia fuisse Solis filium, et
 hunc vbi iam adoleuissent, à
 patre postulasse, aurigandi
 copiam sibi faceret, ut vnius
 diei cursum et ipse confice-
 ret. Ceterum patrem filij
 precibus annuisse, ac postu-
 lata præstitisse, huc autem inter
 aurigan tū è curru delapsum
 et deiectū perisse. Porro il-
 lius sorores lugentes eo loco
 alicubi, inquā, apud vos, vbi
 delapsus est, apud Eridanū
 in populos fuisse transfor-
 matas, et iam fratre lugentes
 electrū lachrymando emitte-
 re. Quicumque inquirunt, hæc
 tibi dixit, vanū eum hominē
 fuisse apparet: teque dolis pro-
 duxit, et mendacis. Nos verò
 neque aurigam vllū delapsū
 nouimus, neque penes nos sunt, quas tu iactas, populi. Quod
 si quid eiusmodi apud nos esset, num putas^b duorum obolorū
 gratia nos ita laboriosè remigaturos, aut nauigia aduersus
 fluminis

ὁδῶν, οἷς ἐξέλιπον ὄντας, ἀεὶ
 παύσασθαι τῶν ἀγέρων τὰ
 δέχουσα; τοῦτο λέγειν ἔμε-
 νος μου καθήκει, ἡ δὲ ἰσά-
 πια διασχυθεὶς, ὅτι πα-
 θίου τινός ὡς ἀληθῶς ἔργον
 ἐπιπόνον, πρὸς αὐτοῖς ποιη-
 ταῖς, ἀπίθανά ἐστι ψεύδομι-
 νοῖς, ὡς μηδὲν ὑγιὲς ἀρεσκ-
 ῶσαι αὐτοῖς. μίαν μὲν δὲ τῶν
 τῆς ἐκείνου οὐ μικρὰς ἐψώ-
 σμην, ἡ δὲ ἰσάπια, καθάπερ
 περ ἐκ τῶν χερῶν τὸ ἥλιον
 προσηλθὼν, ὅς γε ἦδη
 ἀνέπλεον, ὅσα καὶ οἷα χρεῖ-
 σμαὶ αὐτῶ. ἐκείνο δὲ καὶ πά-
 νυ ἀληθῶς ὡμῶν ἐνρήσων
 παρ' αὐτοῖς, ἡ δὲ ἰσάπια
 λῶν, ἀδούτων ἐπὶ ταῖς ὀ-
 χλαῖς τοῦ ποταμοῦ. καὶ αὐτὴ
 ἡράτων τοῖς νεύταις (ἀνε-
 πτόμεν γὰρ ἐπὶ) ἀπ' οἷοι καὶ
 κύνες ὡμῶν ἡμῶν τὸ λίγυ-
 ρόν ἐκείνο ἀδούτων, ἐφιστῶ-
 ντων τῶν ποταμῶν ἐνθρον καὶ ἰν-
 ῶν; φασὶ γοῶν Ἀπόλλωνος
 παρ' ἑ-

fluminis impetum iracu-
 ros: quibus promptum esse
 minori negotio & sudore
 discutere, populorum las-
 chrymas colligētib;? Hæc
 cum dixissent, non medio-
 criter sanè nauarum dictis
 sum pudore affectus. Cona-
 fusus autem obticui, quòd
 reuera puerile quiddam pas-
 sus fueram, habita fide Poes-
 tis aded monstrofa mentien-
 tibus: quippe quibus stu-
 dio est nihil sani dicere, aut
 literis prodere. Unica igitur
 hac spe, nec illa modica,
 turpiter deceptus, indolui,
 non secus atque si è mani-
 bus electrum deperdidissem:
 nimirum qui iam mecum
 deliberabam, quomodo il-
 lo potissimum uti velim. Por-
 rò autem illud planè pro-
 certo apud illos inuentum
 iri optabam, & nempe cy-
 gnos complures in fluminis
 litoribus modulantes. Ac
 rursus nautas interrogo, ad-

huc enim nauigabamus: Atqui cygni quòdò tandem propter
 fluuium consistentes, dulcem illum concentum vobis absol-
 nunt, ex utraque parte litoris? Siquidem & illos Apollinis

παρὶς ἄνδρας οὐκ ἔχοντας, ὡς
 κὲς ἀνθρώπων, ἵνα ταῦτά σου
 εἰς τὰ ὄφρα μεταπισθῶν, καὶ
 εἴη τοῦτο ἔξω ἐπι, ἐν ἡκα-
 θεμένους τῆς μουσικῆς. οἱ δὲ σὺ
 γίλατι, σὺ, ἔφησαρ, ὃ ἀν-
 θρώπων, ἐ πάου τήμιρον κα-
 τὰ ψαυδρόν, ὃ τῆς ἡέρας ἡ-
 μῶν, καὶ τοῦ ποταμοῦ; ἡμεῖς δὲ
 αἰά πηλιόισιν, καὶ σχεδόν ἐκ
 παύσων ἐργασίονοι ἐν τῷ Η-
 ειδανῶ, ὄνητος μὲν ἕνους ἱ-
 νίους ὄφρα μὲν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῦ
 ποταμοῦ, καὶ κρῆσσιρ οὐτοι
 πάνν ἀμύλων καὶ ἀόφης, ὡς
 τὸς ἑόρακας ἢ τὸς ἑοποιῶς,
 Σαρπύνας μὲν ἄνα κὲς αὐ-
 τὸς. ἀ δὲ οὐκ ἐν δὲ δὲ, καὶ οἶον
 σὺ φῆς, ἐδὲ ὄναρ ἀνυπόαμν,
 ὡς θεωμάσομν, πόθην ταῦτα
 αἰς ὑμᾶς ἀφῆκεν περὶ ἡμῶν.
 ποτὰ ταῦτα ἐξαπαλήθωσα
 ἐν, πιστόντας τοῖς κὲς τὸ
 κῆσον ἔκαστ ἐξυγυμῆοις.

affectores fuisse perhibent,
 homines canendi peritia &
 suauitate excultos & cele-
 bres, post id in aues esse com-
 mutatos, eamq; ob rem etiam
 nunc cantibus & modulis
 indulgere, necdum Musices
 esse oblitos. Illi verò sublas-
 to risu: Tu quidem, inquit,
 ὁ homo, nunquamne hodie
 sine facies patriam nostram,
 & fluvium mendacis infa-
 mandi? Nos equidem sem-
 per remigandi studio ope-
 ram dantes, ac penè omnem
 à puero atatem labori-
 bus in Eridano consumens
 tes, paucos nonnunquam cy-
 gnos conspeximus in flumis
 nis paludibus, qui incomptā
 & inamantem vocem, & so-
 num parum firmum edere so-
 lebāt, ita ut coruus aut gra-
 culos cum illis collatos, Si-
 renas esse confirmare possis.
 Cæterum dulce quiddam &

optabile, ut tu dicis, ^d ne in somno quidem canentes vnquam
 auauimus. Itaque demiramur vndenam ista de nobis confi-
 eta in hominum opinionem venerint. In multis etiam alijs
 facile ac promptum est credentes decipere, ijs quibus singula
 quæque iusto magnificentius narrare atq; extollere moris est.

Quare

ὅτι λέγει ἡ νύκτα ἄπ' ἐπὶ ἐξ
 μου, μὴ ὑμῶν ἄρτι ἀφί-
 κησθε, ἢ τὸ πρῶτον ἀφί-
 κησθε ἡμῶν, ἢ ἄλλοι τινεῖς,
 καὶ ἄλλοις ἐπισημασθῶν ἐπιση-
 μασθῶν ἀφ' ἡμῶν, ἐπισημασθῶν δὲ
 λόγον ἀπὸ τῆς κατασκευῆς
 τῶν τῶν ἀποστολῶν ἡμῶν,
 ὡς αὐτὰ ποιεῖ ἡμεῖς ἐν ἡ-
 ναι τοῖς λόγοις. ἀλλὰ μαρτύ-
 ρομαι, ὡς ἐμὲ ὡς αὐτὰ, κατὰ
 λαχρῶν περὶ τῶν ἡμῶν, ὅτι
 ἡμεῖς, ὅτι ἀπὸς πᾶσι ἀκούω,
 ὅτι ἄρ' ἀκούσῃ πᾶσι. ἀλλοις
 μὲν γὰρ ἐν ὄλιγοις ἐντύχοις ἄρ'
 κείνοισι τισι, καὶ οἷς οὐκ
 ἠλκισθῶν, ἀλλὰ χρῶσθε αὐτὸς
 ἀρσάσει τῶν λόγων, πολλὸν
 τῶν ἡμῶν τῶν ποιητικῶν
 λιγυροτέροις. τὸ δὲ ἐμὲ μὲν ὁ-
 ρᾶτε ἡδὴ, ὅποθεν ἀπλοῦν
 καὶ ἀμυδρὸν ἐλέ τις ὡς ἐπὶ
 εἶναι. ὡς ὅρα μὴ τοῖτό τι
 πάσης, περὶ ἡμῶν ἐπισημασθῶν,
 ὅσον τι πᾶσιν οἱ τὰ ἐν τῷ
 ὄντι ὁρῶντων οἰόμενοι γὰρ τῶν
 ἡμεῶν

ac minime fabulosa, videtis, neq; ullam habet modulationem
 admixtam. Quocirca videndum est, & ne idem tibi impruden-
 ti contingat, maiore de nobis spe animo concepta, quod per-
 sapere solet accidere sub vndis aliqd spectantibus, siquidē existi-

¶ Quare & ego nunc de me
 ipso in meū venio, ne & vos,
 qui nuper venistis, ac nos pri-
 mum audistis, electra quæ-
 piā aut cygnos apud me in-
 uenituros sperantes, tandē nō
 multō post abeatis, & eos quī
 vobis magnifica de me sunt
 polliciti, subsannetis, multas
 eiusmodi verborū diuitias in
 orationib. meis repositas af-
 firmātes. At ego Deos testor,
 talia meipsum de orationib.
 meis superbē & magnificē
 idēntem, neq; a vobis, neq;
 ab alio quocūq; vnquā audis-
 tum esse, neq; post quenquam
 ita insolenter agentem audis-
 turum fore. ¶ Neq; tamen fieri
 potuisse nego, ut in alios non
 paucos incidas quospiā Eri-
 danos, quorū orationes non
 electrū solūm, sed aurū quoq;
 destillat, qui longo interual-
 lo vocis dulcedine cygnos
 superant poeticos. Mea verō
 dicendi ratio quā simplex sit,

δικαῖα ἔναι αὐτὰ, οἷα δι-
 φάνητο αὐτοῖς ἀνασφύ-
 νομένους τῆς σκιάς πρὸς τὴν
 αὐτὴν, ἐπεὶ δὲρ ἀνασπάζο-
 σι, ποτῶ μιν ῥόττα εἰεί-
 σκουσθε, ἀνιδύσαι. ἦ δὲν ἔρ σοι
 πειλέω, ἐκχέας τὸ ὕδωρ, καὶ
 ἀρκασύψας τὰ μὲν, μηδὲν μί-
 γα πῶ σ' οὐκ ἔσται ἀνιμύσθη, ἢ
 σαυτὸρ ἄρ' ἰσθὺν τῆς
 ἰσθμῶ.

ob spem falsò conceptam condemnabit.

mantes tanta magnitudinis
 illa esse, quanta illorum ap-
 parenti obuitibus, dilatan-
 te umbra splendorem: qui-
 bus iam subtrahitis, multo-
 que minoribus inuentis, dis-
 cruciantur animo. Iam er-
 go tibi prædictum sit, ut ef-
 fusa aqua, ac meis reuela-
 tis, nihil magnum expectes
 te hausurum, aut te ipse

GILBERTI COGNATI
 ANNOTATIONES.

[A FABULAM.] Narratio que est super fabula Eridani,
 & quam eadem falsa deprehensa fuerit, sic habet: Phæthon
 Solis filius cum à patre perijisset, ut sibi eius equos regendi per-
 vnus diis spatium facultatem concederet: utiq; compos fa-
 ctus, quoniam auriga munere recte fungi nescisset, fulmine à
 Ioue prope Eridani ripas fuisset deiectus, non prius à s'ronibus
 quarti desit, quam ille in arbores populos mutata, pro lachry-
 mis in eum amnem electra stillauit. De illis Ouidius secundo
 Metamorphosion libro:

Inde fluunt lachrymæ, stillatæque Sole rigescunt,
 De ramis electra nouis, quæ lucidus amnis
 Excipit, & nurbus mittit gestanda Latinis.

Nihil his magis esse vanum compererunt, qui res ipsas paulò
 diligentius scrutari voluere. In his Lucianus, qui ea se aliquan-
 do credidisse memorat, cumque summo electri apud Eridanum
 inueniendi desiderio caprus ad eius ripas peruenisset, omnia quæ
 diligenter oculis perlustrasset, neque populos vnquam, neque
 electrum in his locis videre potuit. Quamobrem nauas quan-
 dō nam ad opratas arbores essent perueniunt interrogans, risisse
 eos,

gas, ac rem apertius cognoscere optasse restatur. *b* Duorum obolorum gratiâ.] Remigis mercedem ad duos obolos statuisse videtur Lucianus, id est, drachmæ tertiam, Xenophon vero libro 1. ἐδωκένον, τετράδραχρον, ποσειν. *e* Nempe cygnos computes.] De viuis tantum Cygni Ligurum regis conuersione loquitur Virgil. 10. Aeneid. qui dum desereret obitum amici sui Phaëthontis, in auem albam sui nominis est conuersus. Idem fabulatur Ouidius lib. 2. Metamorph. qui alterius Cygni meminit lib. 12. *d* Ne in somnio quidem.] Luciano proverbialiter dicitur, pro nulla ratione, nullo tempore. Idem usurpauit in Gallo, cum ait: Regibus ne per somnium quidem aliqua re incunda fruilicere. *e* Quare & ego.] Adoptatio expectationis & opinionis de se contemptæ. *f* Neque tamen fieri.] Commendatio suæ orationis, à collatione aliorum, & cause qualitate. *g* Ne idem tibi imprudenti.] Aliud simile, quæ sua extenuat.

ΜΥΙΑΣ ΕΝ-
κόμισαν.

ΜΥΣΣΑΕ ΕΝ-
κομιον.

ARGUMENTVM.

DEclamatio est ex eorum genere, quæ exercendi ingenij causa tractari solent, adoxa pleraque, & ipso argumento dicentem parum iuuantia: qualia statim ab initio inde sophistas tractasse, etiam ex Isocrate apparet, qui in exordio de laudibus Helenæ, inutilẽ ac in-tempestatiuam in rebus frivolis, & è communi usu alienis, diligentiam illorum ob id reprehendit. Quanquam videtur Lucianus discipulorum magis quàm sui ostentandi causa, huiusmodi argumenta tractasse: nempe ut horum exemplo etiã ad seria copiosiores, & ad inueniendum promptiores illos redderet. Et ex superioribus præfationibus satis apparet, illis tum temporibus cum hæc scriberet, rhetoricã publicè professum esse, siue hoc in Gallia, ut quidem ex Hercule aliquo modo cõiecturam facere licet, siue etiam alio aliquo loco. Porro autem tanta diligentia omnia persecutus est, quæcunque de

Ff 3   musica